

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล
(Individual Study)

เรื่อง การพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง
และการยื่นข้อเสนอ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

จัดทำโดย นางสาวสุธิษา จารุเมธาวิทย์
รหัส 9816

รายงานนี้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรม
หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 98
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2566
ลิขสิทธิ์ของสำนักงาน ก.พ.

รายงานการศึกษาส่วนบุคคล (Individual Study)

เรื่อง การพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง
และการยื่นข้อเสนอ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล

จัดทำโดย นางสาวสุธิษา จารุเมธาวิทย์
รหัส 9816

หลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม รุ่นที่ 98
วิทยาลัยนักบริหาร สถาบันพัฒนาข้าราชการพลเรือน สำนักงาน ก.พ.
ประจำปี 2566

รายงานนี้เป็นความคิดเห็นเฉพาะบุคคลของผู้ศึกษา

สำนักงาน ก.พ.

เอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้ อนุมัติให้เป็นส่วนหนึ่งของการฝึกอบรมหลักสูตร
นักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม ของสำนักงาน ก.พ.

(นางระรินทิพย์ ศีโรรัตน์)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(นางสาวสุชาดา ไทยบรรเทา)

อาจารย์ที่ปรึกษา

(นางปัทมา เขียววิศิษฐ์สกุล)

อาจารย์ที่ปรึกษา

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร

กรมบัญชีกลาง ในฐานะหน่วยงานกลาง ที่กำกับดูแลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และระเบียบกระทรวงการคลัง ว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ได้มีการพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e-GP) ซึ่งเป็นศูนย์กลางข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ เพื่อรองรับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง โดยให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 เป็นต้นมา ซึ่งการจัดซื้อจัดจ้างที่ดำเนินการยื่นข้อเสนอผ่านระบบ e-GP มีเพียง 2 วิธี คือ วิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market : e-market) และวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding : e-bidding) ยังไม่ครอบคลุมทุกวิธี โดยมีกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอที่ยังไม่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิธีคัดเลือก วิธีเฉพาะเจาะจง วิธีจ้างที่ปรึกษาทุกวิธี และวิธีจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างทุกวิธี ทำให้ผู้ค้ากับภาครัฐไม่ได้รับความสะดวก ไม่คล่องตัว เกิดความล่าช้า เนื่องจากยังยึดในรูปแบบของเอกสาร และต้องยื่นต่อหน่วยงานของรัฐ ณ สถานที่ทำการ โดยในช่วงที่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่บ้าน (Work from home) ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติงานที่บ้าน (Work from home) ทำให้เจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องดำเนินการเองในส่วนที่ระบบ e-GP ไม่รองรับ (offline) ส่งผลให้หน่วยงานของรัฐประสบปัญหาเรื่องการจัดทำเอกสารและการลงนามในเอกสารสำคัญต่าง ๆ เช่น ขั้นตอนการเสนอหนังสือรายงานขอซื้อของจ้าง หนังสือบันทึกความเห็นขออนุมัติ/เห็นชอบที่จะต้องจัดทำเป็นเอกสารเสนอผู้มีอำนาจลงนาม และในส่วนของผู้ค้ากับภาครัฐที่ไม่สามารถเดินทางไปยื่นข้อเสนอต่อหน่วยงานของรัฐ ณ สถานที่ทำการของหน่วยงานได้ เป็นต้น

ผู้ศึกษาเห็นว่า มีความจำเป็นต้องพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่เหลืออีก 9 วิธี ได้แก่ วิธีคัดเลือก วิธีเฉพาะเจาะจง การจ้างที่ปรึกษาทุกวิธี และการจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างทุกวิธี โดยการพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน คือ ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) โดยให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ครอบคลุมทุกวิธี เพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว คล่องตัว มีความปลอดภัยในการยื่นข้อเสนอกับหน่วยงานของรัฐ ลดความซ้ำซ้อนในการบันทึกข้อมูล ลดความผิดพลาดในการปฏิบัติตามระเบียบฯ รวมถึงเพิ่มความโปร่งใส และลดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ซึ่งมีข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ คือ (1) ดำเนินการจ้างบริษัทเพื่อพัฒนาระบบ e-GP ให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ โดยศึกษาข้อมูลกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ตามวิธีการที่ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กำหนด และออกแบบกระบวนการและการยื่นข้อเสนอ ในเบื้องต้นนำร่อง เฉพาะวิธีคัดเลือก และวิธีเฉพาะเจาะจง เพียง 2 วิธี เพื่อนำไปพัฒนาระบบ หลังจากนั้นจึงขยายผลไปยังวิธีอื่น ๆ ที่เหลืออยู่อีก 7 วิธี (2) ขยายผลกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่เหลืออีก 7 วิธี และพัฒนาระบบให้ครอบคลุมทุกวิธี (3) ทดสอบระบบและชี้แจงทำความเข้าใจในการทำงานของระบบ และพัฒนาทักษะ ฝึกอบรมการใช้งานให้กับผู้ใช้งาน (User) ทั้งเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ และผู้ค้ากับภาครัฐ และเริ่มใช้งาน (4) ออกหนังสือแจ้งเวียนหน่วยงานของรัฐ โดยคณะกรรมการวินิจฉัยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ (กวจ.) ยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบฯ และกำหนดแนวทางปฏิบัติให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ

ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ให้ครอบคลุมทุกวิธี (5) พัฒนากฎหมาย โดยการแก้ไขระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ดังนั้น ในการพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ให้ครอบคลุมทุกวิธี ผู้ศึกษามีความคาดหวังว่า เมื่อมีการพัฒนาตามข้อเสนอแล้ว จะก่อให้เกิดผลผลิตและผลลัพธ์ ดังนี้

ผลผลิต : มีกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ ครอบคลุมทุกวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง

ผลลัพธ์ : 1. ลดต้นทุนในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น ค่าจัดทำเอกสาร ค่าส่งเอกสาร ค่าเดินทาง เป็นต้น

2. หน่วยงานของรัฐ ผู้ค้ากับภาครัฐ สามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง และการยื่นข้อเสนอที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ทุกขั้นตอนครอบคลุมทุกวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐลดระยะเวลา ขั้นตอนการทำงาน เกิดความคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว สามารถค้นหา ติดตาม ตรวจสอบ ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างได้

3. การจัดซื้อจัดจ้างประสิทธิภาพมากขึ้นมีความโปร่งใส เกิดการแข่งขันป้องกันการทุจริต

กิตติกรรมประกาศ

การศึกษาหลักสูตรนักบริหารระดับสูง : ผู้นำที่มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม (นบส.1) รุ่นที่ 98 มีวัตถุประสงค์เพื่อเตรียมความพร้อมในการเข้าสู่ตำแหน่งบริหารระดับต้น สามารถปรับแนวคิด มุมมอง วิธีการทำงาน การสื่อสาร บุคลิกภาพ ตลอดจนวิธีการแก้ปัญหาที่เหมาะสมกับการบริหารองค์ภาครัฐในบริบทที่มีความท้าทายและมีความพร้อมทางด้านภาวะผู้นำ (Leadership) และความสามารถทางการบริหาร (Management) นับเป็นประสบการณ์ที่มีคุณค่าอย่างยิ่งที่ได้มีโอกาสเข้ารับการศึกษานี้ โดยได้เรียนรู้ แลกเปลี่ยน ประสบการณ์ กับท่านอาจารย์ ผู้ทรงคุณวุฒิ และเพื่อนร่วมรุ่นที่มีความรู้ความสามารถจากหลากหลายหน่วยงาน ซึ่งสามารถนำมาประยุกต์และบูรณาการร่วมกันในการปฏิบัติงานต่อไปได้

รายงานการศึกษาส่วนบุคคลฉบับนี้ สำเร็จลุล่วงด้วยดี ด้วยความเอาใจใส่ แนะนำ ให้คำปรึกษา จากท่านอาจารย์ระรินทิพย์ ศีโรรัตน์ อาจารย์ที่ปรึกษาหลัก ที่ให้กำลังใจ คอยช่วยชี้แนะแนวทาง คำโครง เนื้อหา และรูปแบบของรายงาน เพื่อให้สามารถวางแผนการศึกษาค้นคว้าได้เหมาะสมกับสภาพการทำงาน และขอขอบคุณ อาจารย์สุชาติดา ไทยบรรเทา และอาจารย์ปัทมา เจริญวิเศษกุล อาจารย์ที่ปรึกษาร่วม ที่ได้ช่วยชี้แนะเพิ่มเติมจนรายงานการศึกษาส่วนบุคคลนี้สมบูรณ์ยิ่งขึ้น ผู้ศึกษารู้สึกประทับใจ และขอขอบคุณอย่างยิ่งไว้ ณ โอกาสนี้

สุดท้ายนี้ ขอขอบคุณคณะท่านผู้บริหารกรมบัญชีกลางที่ได้สนับสนุนและให้โอกาสเข้ารับการฝึกอบรมในครั้งนี้ คณะอาจารย์ทุกท่านที่ให้ความรู้ในทุกวิชา และขอขอบคุณเพื่อนร่วมงานในกรมบัญชีกลางเป็นกำลังใจและสนับสนุนที่ช่วยทำงานในระหว่างศึกษา และหากรายงานฉบับนี้มีคุณประโยชน์ ผู้ศึกษาขอมอบประโยชน์ของผลงานนี้แก่กรมบัญชีกลาง ที่ให้การสนับสนุนการเข้ารับการฝึกอบรมจนทำให้มีผลงานและความสำเร็จในวันนี้

สุธิชา จารุเมธาวิทย์

29 สิงหาคม 2566

สารบัญ

หน้า

บทสรุปสำหรับผู้บริหาร	ง-จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญ	ช
สารบัญตาราง (ถ้ามี)	ซ
สารบัญภาพ (ถ้ามี)	ฌ
คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ (ถ้ามี)	ญ
1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย	1
1.1 การวิเคราะห์บริบทและทิศทางเชิงยุทธศาสตร์ของส่วนราชการ	1
1.2 ตำแหน่งรองอธิบดีที่เป็นเป้าหมาย	9
1.3 กำหนดวิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย	10
2. ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ	12
2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษา	12
2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย	19
2.3 ภาวะผู้นำเพื่อการขับเคลื่อนข้อเสนอ	33
3. แผนพัฒนาตนเอง	34
3.1 การวิเคราะห์ตนเอง	34
3.2 การวางแผนพัฒนาตนเอง	35
3.3 ผลการพัฒนาตนเอง	35
บรรณานุกรม	44
ประวัติผู้เขียนรายงานการศึกษาส่วนบุคคล	45

สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 1 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม ของกรมบัญชีกลาง	6
ตารางที่ 2 จำนวนผู้ที่ลงทะเบียนใช้งานในระบบ e-GP ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	12
ตารางที่ 3 ขั้นตอนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ดำเนินการผ่านระบบ e-GP	16
ตารางที่ 4 ผลการจัดซื้อจัดจ้างประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	22
ตารางที่ 5 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม ของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์	23
ตารางที่ 6 ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ	28
ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบประโยชน์การดำเนินการก่อนพัฒนา และหลังพัฒนา	31
ตารางที่ 8 ผลการประเมินทักษะของนักบริหารระดับสูง	35

สารบัญภาพ

หน้า

แผนภาพที่ 1	แผนการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์ 20 ปี กรมบัญชีกลาง (พ.ศ. 2561-2580)	5
แผนภาพที่ 2	จำนวนผู้ที่ลงทะเบียนใช้งานในระบบ e-GP ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	12
แผนภาพที่ 3	ระบบงาน แบบ Microservice	13
แผนภาพที่ 4	ขั้นตอนกระบวนการจัดหาพัสดุ	15
แผนภาพที่ 5	ผลการจัดซื้อจัดจ้างประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565	22
แผนภาพที่ 6	ภาพรวมการพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์	25
แผนภาพที่ 7	กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์	26
แผนภาพที่ 8	วิธีการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและที่จะเป็นในอนาคต	26
แผนภาพที่ 9	กระบวนการวิธีคัดเลือก วิธีเฉพาะเจาะจง และการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์	29
แผนภาพที่ 10	แนวทางการแก้ไขระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560	30

คำอธิบายสัญลักษณ์และคำย่อ

		หน้า
e – GP	= e - Government Procurement	10
	คือ ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ด้วยอิเล็กทรอนิกส์	
e-bidding	= Electronic Bidding คือ วิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์	11
e-Market	= Electronic Marketing คือ วิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์	11
GFMIS	= ระบบบริหารการเงินการคลังภาครัฐแบบอิเล็กทรอนิกส์	13
Online	= เชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์	18
Offline	= ไม่เชื่อมต่อกับระบบเครือข่ายคอมพิวเตอร์	18
MIT	= Made In Thailand คือ สินค้าที่ผลิตในประเทศ	25
SMEs	= ผู้ประกอบวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม	25
OTP	= One Time Password คือ รหัสผ่านที่ใช้ได้เพียงครั้งเดียว	28
คณะกรรมการวินิจฉัย	= คณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้าง	29
	และการบริหารพัสดุภาครัฐ (กวจ.)	

1. วิสัยทัศน์ของตำแหน่งเป้าหมาย

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

2. ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

2.1 การกำหนดประเด็นการศึกษา

ประเด็นการศึกษา “การพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล”

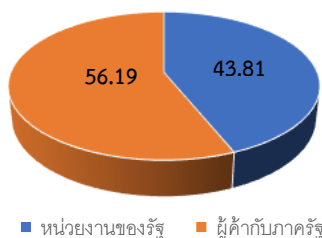
2.1.1 ปัญหา ความท้าทาย หรือการพัฒนา

(1) ตามนโยบายรัฐบาลที่ได้ให้ความสำคัญในด้านเทคโนโลยีดิจิทัลและการป้องกันการทุจริต โดยกำหนดเป้าหมายให้ประเทศไทยพัฒนาโครงสร้างพื้นฐานดิจิทัลที่ทันสมัย รองรับการพัฒนาประเทศ การเปลี่ยนผ่านเศรษฐกิจที่ขับเคลื่อนด้วยนวัตกรรม เพื่อยกระดับขีดความสามารถเชิงดิจิทัลของภาครัฐไทย ให้เป็นเอกภาพและเห็นผลจริง ประกอบกับเมื่อเกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา (โควิด-19) ทำให้หน่วยงานภาครัฐต้องพัฒนาและปรับเปลี่ยนการทำงานด้วยการใช้เทคโนโลยีมาปรับใช้กับการทำงานและให้บริการหน่วยงานของรัฐ ผู้ค้ากับภาครัฐ และประชาชนแบบออนไลน์เพิ่มขึ้น ปัจจุบัน กรมบัญชีกลางมีระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e-GP) เพื่อรองรับการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 โดยให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2560 เป็นต้นมา เพื่อเป็นศูนย์กลาง ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ให้การจัดหาพัสดุภาครัฐเกิดความคุ้มค่า โปร่งใส มีประสิทธิภาพประสิทธิผล ตรวจสอบได้ และป้องกันปัญหาการทุจริต ส่งผลให้ระบบ e - GP มีจำนวนผู้ใช้งานเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง ซึ่งมีจำนวนผู้ใช้งานระบบ e - GP ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำนวนทั้งสิ้น 612,826 ราย เป็นหน่วยงานของรัฐ 268,497 ราย คิดเป็นร้อยละ 43.81 และผู้ค้ากับภาครัฐ จำนวน 344,329 ราย คิดเป็นร้อยละ 56.19 ดังตารางที่ 2 และแผนภาพที่ 2

ตารางที่ 2 จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้งานในระบบ e-GP ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

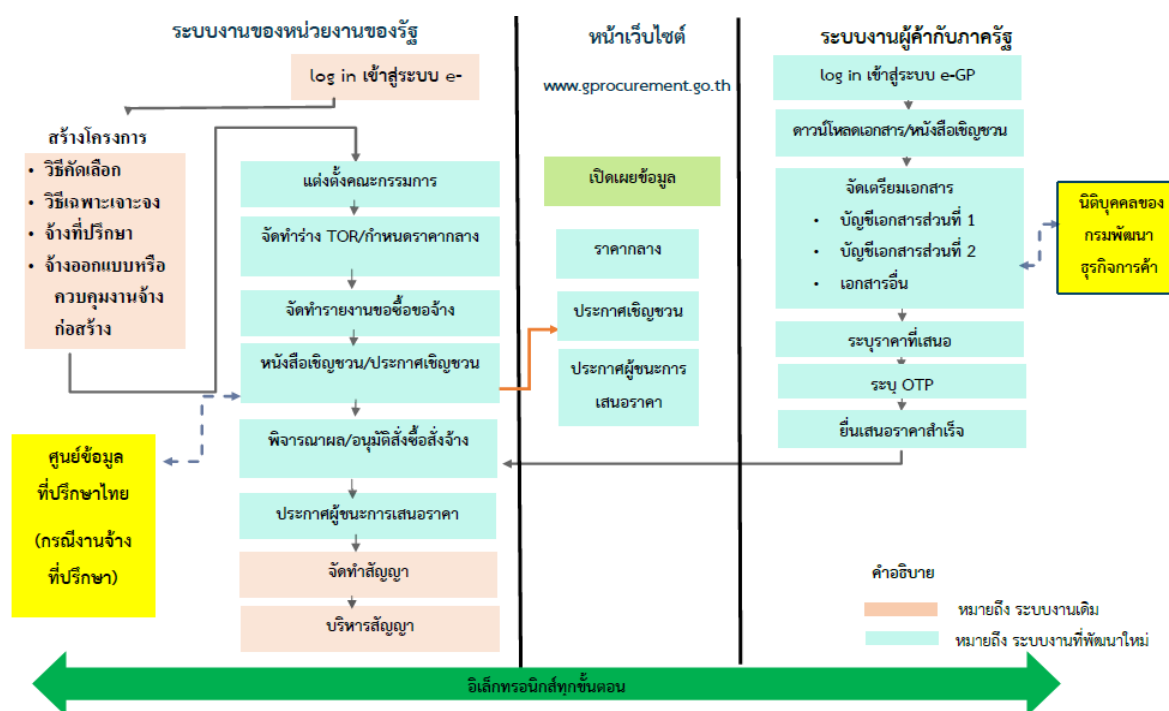
รายการ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
หน่วยงานของรัฐ	268,497	43.81
ผู้ค้ากับภาครัฐ	344,329	56.19
รวมทั้งหมด (ราย)	612,826	100

จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้งานในระบบ e-GP

แผนภาพที่ 2 : จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้งานในระบบ e-GP ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565
ที่มา : กองระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและราคากลาง กรมบัญชีกลาง (พ.ศ. 2565)

จากตารางที่ 2 จะเห็นว่า จำนวนผู้ลงทะเบียนใช้งานในระบบ e-GP มีจำนวนมาก โดยเฉลี่ยหน่วยงานของรัฐมีการเข้าใช้งานระบบ e - GP วันละประมาณ 78,000 ราย และผู้ค้ากับภาครัฐ วันละประมาณ 3,000 ราย ที่ผ่านมา ในกรณีที่มีการปรับปรุงระบบ e-GP ระบบจะไม่สามารถแยกดำเนินการได้ จะต้องปิดระบบทั้งหมด ทำให้หน่วยงานของรัฐ ผู้ค้ากับภาครัฐ ไม่ได้รับความสะดวก เกิดความล่าช้าในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ปัจจุบันกรมบัญชีกลางได้มีการพัฒนาระบบ e-GP แบบ Microservice เพื่อแก้ไขปัญหาการทำงานที่ยุ่งยากและซับซ้อนในระบบ e-GP ที่มีฐานข้อมูลขนาดใหญ่ จึงได้ออกแบบแยกการทำงานที่รวมกัน โดยแยกออกเป็นระบบงานย่อย ๆ และสามารถเชื่อมต่อกันได้ ซึ่งแบบ Microservice ประกอบด้วยระบบงาน ดังแผนภาพที่ 3

แผนภาพที่ 3 : ระบบงาน Microservice

ที่มา : กองระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและราคากลาง กรมบัญชีกลาง (พ.ศ. 2565)

(2) ในช่วงเกิดสถานการณ์แพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID - 19) คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาครัฐการ (ค.ต.ป.) ได้มีการติดตาม ตรวจสอบ และการประเมินผลการดำเนินงานตามมาตรการหรือแนวทางการดำเนินการต่าง ๆ ของรัฐบาลในการแก้ไขปัญหาสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และมอบหมายให้คณะกรรมการตรวจสอบและประเมินผลภาครัฐการ (อ.ค.ต.ป.) เฉพาะกิจ คณะที่ 4 ดำเนินการตรวจสอบและประเมินผล เรื่อง กฎระเบียบในการบริหารงานภาครัฐในช่วงวิกฤตที่เกี่ยวข้องกับการเบิกจ่ายเงินในระบบ GFMS การจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ การประชุมผ่านระบบออนไลน์ รวมทั้งระบบการทำงานสนับสนุนของหน่วยงานภาครัฐในช่วงวิกฤต ซึ่งรัฐบาลมีนโยบายให้เจ้าหน้าที่ปฏิบัติงานที่บ้าน (Work from Home) โดย ค.ต.ป. ได้รายงานต่อคณะรัฐมนตรีเมื่อวันที่ 3 สิงหาคม 2564 และคณะรัฐมนตรีได้มีมติรับทราบรายงานผลการตรวจสอบและประเมินผลภาครัฐการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 ในประเด็นสนับสนุนการแก้ไขปัญหาสถานการณ์วิกฤติโควิด 19 ของรัฐบาล ตามที่ ค.ต.ป. เสนอ โดยรายงานดังกล่าวมีประเด็นเรื่องการจัดซื้อจัดจ้างออนไลน์ ผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government

Procurement : e-GP) ระบุว่า ปัจจุบันระบบ e-GP ยังไม่ได้รับการพัฒนาให้เป็นระบบแบบออนไลน์ ที่ครอบคลุมครบถ้วนทุกขั้นตอนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการเองในส่วนที่ระบบ e-GP ไม่รองรับ ในช่วงการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 และเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติงานที่บ้าน (Work from Home) จึงเสนอแนะให้การปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ ในอนาคตสามารถสนับสนุนให้หน่วยงานของรัฐปฏิบัติภารกิจต่าง ๆ ได้อย่างคล่องตัว จึงให้กรมบัญชีกลาง พัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ให้เป็นระบบออนไลน์ ครอบคลุมทุกกระบวนการขั้นตอนตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

(3) พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันที่ 23 สิงหาคม 2560 เป็นต้นมา มีเจตนารมณ์เพื่อให้การดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุของหน่วยงานของรัฐ มีกรอบการปฏิบัติงานที่เป็นมาตรฐานเดียวกัน ซึ่งมีระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ พ.ศ. 2560 เป็นแนวทางและวิธีการในการปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ และมีระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) เนื่องจากในปัจจุบันการจัดซื้อจัดจ้างที่ดำเนินการยื่นข้อเสนอผ่านระบบ e-GP มีเพียง 2 วิธี คือ วิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market : e-market) และวิธี ประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding : e-bidding) ซึ่งยังไม่ครอบคลุมทุกวิธี ยังมีกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอที่ยังไม่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิธีคัดเลือกวิธีเฉพาะเจาะจง วิธีจ้างที่ปรึกษา และวิธีจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง ทำให้ผู้ค้ากับภาครัฐไม่ได้รับความสะดวก ไม่คล่องตัว เกิดความล่าช้า เนื่องจากยังยึดในรูปแบบของเอกสาร และต้องยื่นต่อหน่วยงานของรัฐ ณ สถานที่ทำการ

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐมีประสิทธิภาพมากขึ้น ตอบสนองตามความต้องการของทุกภาคส่วน สอดคล้องกับมติคณะรัฐมนตรีและนโยบายของรัฐบาลที่ให้ความสำคัญเทคโนโลยีดิจิทัลและการป้องกันการทุจริต และเพื่อให้การยื่นข้อเสนอการจัดซื้อจัดจ้างผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ครอบคลุมทุกวิธี ผู้ศึกษาจึงเห็นควรศึกษา “การพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอด้วยเทคโนโลยีดิจิทัล” โดยการนำระบบเทคโนโลยีหรือนวัตกรรมใหม่ ๆ เข้ามาใช้ในการปรับเปลี่ยน ปรับปรุงและพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ให้ครอบคลุมทุกวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ เหมาะสมกับการใช้งาน เกิดความคุ้มค่า โปร่งใส และตรวจสอบได้ และเพื่ออำนวยความสะดวกในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้กับหน่วยงานของรัฐ และผู้ค้ากับภาครัฐ ให้มีความคล่องตัวและความปลอดภัยในการยื่นเสนอกับหน่วยงานของรัฐ โดยหากการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐดำเนินการได้ง่าย สะดวก รวดเร็ว จะส่งผลให้สามารถเบิกจ่ายเงินได้ตามเป้าหมายมาตรการเร่งรัดการเบิกจ่ายเงินภาครัฐ ซึ่งเป็นนโยบายรัฐบาล และส่งผลดีต่อระบบเศรษฐกิจ

2.1.2 สภาพของปัญหาที่ผ่านมาและแนวโน้มของปัญหาในอนาคต และผลกระทบที่เกิดขึ้น

(1) สภาพของปัญหาที่ผ่านมา

(1.1) สืบเนื่องจากการจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานของรัฐจะต้องปฏิบัติตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ พ.ศ. 2560 ประกอบกับระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ได้กำหนดนิยาม “การจัดซื้อจัดจ้าง” หมายความว่า การดำเนินการเพื่อให้ได้มาซึ่งพัสดุ โดยการซื้อ จ้าง เช่า แลกเปลี่ยน หรือโดยนิติกรรมอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง “พัสดุ” หมายความว่า สินค้า บริการ งานก่อสร้าง งานจ้างที่ปรึกษา และงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง ในการจัดหาพัสดุของหน่วยงานของรัฐ

อาจได้มาโดยการจัดซื้อจัดจ้าง การจ้างที่ปรึกษา และการจ้างออกแบบหรือควบคุมงาน ซึ่งการดำเนินการจัดหาพัสดุมีขั้นตอนกระบวนการจัดหาพัสดุ ดังแผนภาพที่ 4

แผนภาพที่ 4 ขั้นตอนกระบวนการจัดหาพัสดุ
ที่มา : กองการพัสดุภาครัฐ กรมบัญชีกลาง (พ.ศ. 2560)

จากแผนภาพ 4 จะเห็นว่า ขั้นตอนกระบวนการจัดหาพัสดุมีหลายขั้นตอน ภายหลังจากที่หน่วยงานได้ทราบยอดเงินในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างแล้ว หน่วยงานจะเริ่มเข้าสู่กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างโดยการจัดทำแผนการจัดซื้อจัดจ้าง กำหนดความต้องการโดยการกำหนดขอบเขตของงาน (TOR.) หรือรายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะ (Spec.) และราคากลาง จัดทำรายงานขอซื้อขอจ้างเสนอต่อหัวหน้าหน่วยงาน เมื่อหัวหน้าหน่วยงานเห็นชอบแล้ว เจ้าหน้าที่หรือคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างจะดำเนินการจัดหาตามวิธีการที่ได้รับความเห็นชอบ คณะกรรมการจะพิจารณาข้อเสนอของผู้ยื่นข้อเสนอตามเงื่อนไขที่หน่วยงานกำหนด และพิจารณาคัดเลือกผู้ชนะการเสนอราคา เมื่อได้ผู้ชนะการเสนอราคาแล้วจะเสนอขออนุมัติส่งซื้อส่งจ้างต่อหัวหน้าหน่วยงาน และประกาศผลผู้ชนะการเสนอราคา ภายหลังจากการประกาศผลผู้ชนะจะมีขั้นตอนของการอุทธรณ์ผลการเสนอราคา ในกรณีที่ผู้ยื่นข้อเสนอในโครงการนั้น ๆ ไม่เห็นด้วยกับผลการพิจารณาของหน่วยงานของรัฐ และเมื่อผ่านขั้นตอนการพิจารณาตามกระบวนการอุทธรณ์แล้ว ในกรณีที่อุทธรณ์ฟังไม่ขึ้น หน่วยงานของรัฐจะดำเนินการลงนามในสัญญากับผู้ชนะการเสนอราคา ซึ่งเมื่อลงนามในสัญญาแล้วจะมีคณะกรรมการตรวจรับพัสดุทำหน้าที่ในการบริหารสัญญา เมื่อคณะกรรมการฯ ทำการตรวจรับพัสดุตามสัญญาแล้ว หน่วยงานของรัฐจะดำเนินการเบิกจ่ายเงินให้กับคู่สัญญา สำหรับพัสดุที่ได้มาตามสัญญาจะนำไปลงทะเบียนและดำเนินการในส่วนของการบริหารพัสดุต่อไป

ปัจจุบันกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง ยังมีขั้นตอนบางส่วนดำเนินการผ่านระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e-GP) โดยการ online เข้าไปดำเนินการในระบบ เช่น ขั้นตอนการสร้างโครงการ ขั้นตอนการประกาศเชิญชวน เป็นต้น และยังมีบางขั้นตอนที่ไม่ได้ดำเนินการผ่านระบบ e-GP โดยเจ้าหน้าที่พัสดุของหน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการภายนอกในระบบ โดยทำในรูปของเอกสาร แล้วนำเอกสารดังกล่าว upload เข้าไปในระบบ e-GP ซึ่งไม่มีความสะดวกและไม่คล่องตัวในการปฏิบัติงาน บางครั้งอาจเกิดข้อผิดพลาดในการปฏิบัติงานได้ ซึ่งสามารถเปรียบเทียบขั้นตอนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ผ่านระบบ e-GP (Online) และไม่ผ่านระบบ e - GP (Offline) ได้ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ขั้นตอนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ดำเนินการผ่านระบบ e - GP

ขั้นตอนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ดำเนินการผ่านระบบ e - GP		
กระบวนการ	การบันทึกข้อมูลในระบบ e - GP	
	หน่วยงานของรัฐ	ผู้เสนอราคา
1. วิธีการจัดซื้อจัดจ้างทั่วไป		
1.1 (Electronic Market : e-market)	- ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำแผนจัดซื้อหรือจ้างจนถึงขั้นตอนประกาศผู้ชนะ - online	เสนอราคา online
1.2 (Electronic Bidding : e-bidding)	- ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำแผนจัดซื้อหรือจ้างจนถึงขั้นตอนประกาศผู้ชนะ - online	เสนอราคา online
1.3 วิธีสอบราคา	- ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำแผนจัดซื้อหรือจ้างถึงประกาศผู้ชนะ -online - จัดทำหนังสือเชิญชวน - offline	เสนอราคา offline
1.4 วิธีคัดเลือก	- ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำแผนจัดซื้อหรือจ้างถึงการดำเนินการจัดหาและประกาศผู้ชนะ - online	ยื่นซอง offline
	ทำหนังสือเชิญชวน/พิจารณาผล/อนุมัติ - offline	
1.5 วิธีเฉพาะเจาะจง	- ตั้งแต่ขั้นตอนจัดทำแผนจัดซื้อหรือจ้างถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเห็นชอบรายงานสั่งซื้อสั่งจ้างและประกาศผู้ชนะ- online	ยื่นซอง offline
	- ทำหนังสือเชิญชวน/ดำเนินการจัดหาจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐอนุมัติเห็นชอบ - offline	
2. วิธีการจ้างที่ปรึกษา		
2.1 วิธีจ้างที่ปรึกษาโดยวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป	- ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำแผนจัดซื้อหรือจ้างจนถึงขั้นตอนประกาศผู้ชนะ - online	ยื่นซอง offline
2.2 วิธีจ้างที่ปรึกษาโดยวิธีคัดเลือก	- ตั้งแต่ขั้นตอนจัดทำแผนจัดจ้างถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเห็นชอบรายงานสั่งซื้อสั่งจ้างและประกาศผู้ชนะ - online	ยื่นซอง offline
	- ทำหนังสือเชิญชวน/พิจารณาผล/อนุมัติ - offline	
2.3 วิธีจ้างที่ปรึกษาโดยวิธีเฉพาะเจาะจง	- ตั้งแต่ขั้นตอนจัดทำแผนจัดซื้อหรือจ้างถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเห็นชอบรายงานสั่งซื้อสั่งจ้างและประกาศผู้ชนะ- online	ยื่นซอง offline
	- ทำหนังสือเชิญชวน/ดำเนินการจัดหาจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐอนุมัติเห็นชอบ - offline	
3. วิธีการจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง		
3.1 วิธีการจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างโดยวิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป	- ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำแผนจัดซื้อหรือจ้างจนถึงขั้นตอนประกาศผู้ชนะ - online	ยื่นซอง offline
3.2 วิธีการจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างโดยวิธีคัดเลือก	- ตั้งแต่ขั้นตอนจัดทำแผนจัดซื้อหรือจ้างถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเห็นชอบรายงานสั่งซื้อสั่งจ้างและประกาศผู้ชนะ - online - ทำหนังสือเชิญชวน/พิจารณาผล/อนุมัติ - offline	ยื่นซอง offline

ขั้นตอนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ดำเนินการผ่านระบบ e - GP		
กระบวนการ	การบันทึกข้อมูลในระบบ e - GP	
	หน่วยงานของรัฐ	ผู้เสนอราคา
3.3 วิธีการจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง	- ตั้งแต่ขั้นตอนจัดทำแผนจัดซื้อหรือจ้างถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐเห็นชอบรายงานสั่งซื้อส่งจ้างและประกาศผู้ชนะ - online - ทำหนังสือเชิญชวน/ดำเนินการจัดหาจนถึงหัวหน้าหน่วยงานของรัฐอนุมัติเห็นชอบ - offline	ยื่นซอง offline
3.4 วิธีการจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างโดยวิธีประกวดแบบ	- ตั้งแต่ขั้นตอนการจัดทำแผนจัดซื้อหรือจ้างจนถึงขั้นตอนประกาศผู้ชนะ - online	ยื่นซอง offline

ตารางที่ 3 ขั้นตอนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่ดำเนินการผ่านระบบ e - GP
ที่มา : กองการพัสดุภาครัฐ กรมบัญชีกลาง (พ.ศ. 2563)

จากการศึกษาขั้นตอนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e-GP) พบว่า ระบบ e-GP ยังไม่ได้พัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นอิเล็กทรอนิกส์ทุกวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง ส่งผลให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการเองในส่วนที่ระบบ e-GP ไม่รองรับ (offline) ดังนี้

- หน่วยงานของรัฐ
 - ขั้นตอนการเสนอหัวหน้าหน่วยงานให้ความเห็นชอบแผนก่อนประกาศเผยแพร่แผนฯ
 - ขั้นตอนการเสนอหัวหน้าหน่วยงานให้ความเห็นชอบจัดทำรายงานขอซื้อจ้าง
 - การซื้อหรือจ้าง วิธี e - bidding ในส่วนของขั้นตอนการเสนอหัวหน้าหน่วยงานของรัฐให้ความเห็นชอบในการนำร่างประกาศและเอกสารซื้อหรือจ้างด้วยวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ เผยแพร่รับฟังความคิดเห็นจากประกอบการ
 - ขั้นตอนการส่งหนังสือเชิญชวนไปยังผู้ประกอบการ วิธีคัดเลือก วิธีเฉพาะเจาะจง
 - ขั้นตอนการพิจารณาผลของคณะกรรมการ
 - ขั้นตอนการจัดทำรายงานผลการพิจารณาและความเห็นของคณะกรรมการ
 - ขั้นตอนการเสนอผู้มีอำนาจอนุมัติสั่งซื้อส่งจ้าง
 - ขั้นตอนการลงนามในสัญญาหรือข้อตกลง
 - ขั้นตอนการบริหารสัญญาและตรวจรับพัสดุ
- ผู้ประกอบการ
 - ขั้นตอนการยื่นข้อเสนอ วิธีคัดเลือก วิธีเฉพาะเจาะจง

(1.2) ในช่วงที่เกิดสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบปัญหาอุปสรรคในการปฏิบัติงานที่บ้าน (Work from home) ซึ่งเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องปฏิบัติงานที่บ้าน (Work from home) ทำให้เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐจะต้องดำเนินการเองในส่วนที่ระบบ e-GP ไม่รองรับ (offline) ส่งผลให้หน่วยงานของรัฐประสบปัญหาเรื่องการจัดทำเอกสารและการลงนามในเอกสารสำคัญต่าง ๆ เช่น ขั้นตอนการเสนอหนังสือรายงานขอซื้อจ้าง หนังสือบันทึกความเห็นอนุมัติ/เห็นชอบ ที่จะต้องจัดทำเป็นเอกสารเสนอผู้มีอำนาจลงนาม เป็นต้น รูปแบบของเอกสารที่ใช้อ้างอิงในการบันทึกข้อมูลในระบบ e-GP ยังคงอยู่ใน

รูปแบบที่เป็นเอกสาร มิได้มีการพัฒนาระบบอิเล็กทรอนิกส์เพื่อจัดเก็บเอกสารต่าง ๆ ไว้ จึงทำให้เจ้าหน้าที่จะต้องนำเอกสารสำคัญที่มีเป็นจำนวนมากกลับไปบันทึกข้อมูลเข้าระบบ e-GP เช่น การอนุมัติรายงานขอซื้อขอจ้าง และการอนุมัติสั่งซื้อสิ่งจ้าง เป็นต้น และที่ผ่านมาในช่วงของสถานการณ์โควิด 2019 กรมบัญชีกลางได้ออกมาตรการและแนวทางช่วยสนับสนุนการปฏิบัติงานของหน่วยงานของรัฐ ให้สามารถปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างได้อย่างต่อเนื่องความคล่องตัวและทันต่อสถานการณ์ โดยการยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ พ.ศ. 2560 เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถที่จะปฏิบัติงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างได้

(2) แนวโน้มของปัญหาในอนาคต

ปัจจุบันการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ มีระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement : e-GP) เป็นศูนย์กลางข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐที่มีระบบบริหารจัดการ มีการเก็บข้อมูลของหน่วยจัดซื้อและข้อมูลผู้ค้ากับภาครัฐในแต่ละวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง และมีการเชื่อมโยงข้อมูลกับแหล่งข้อมูลภายนอกที่เกี่ยวข้อง เช่น กรมพัฒนาธุรกิจการค้า กระทรวงพาณิชย์ ศูนย์ข้อมูลที่ปรึกษา กระทรวงการคลัง เป็นต้น ซึ่งเป็นระบบงานที่จัดทำขึ้น เพื่อให้หน่วยงานของรัฐ ผู้ค้ากับภาครัฐ และประชาชนผู้สนใจ สามารถเข้าถึงแหล่งข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ โดยที่ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐกำหนดให้การจัดซื้อจัดจ้างยื่นข้อเสนอผ่านอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) มีเพียง 2 วิธีเท่านั้น คือ วิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Market : e-market) และวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Bidding : e-bidding) แต่ยังมีกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอที่ยังไม่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ ได้แก่ วิธีคัดเลือก วิธีเฉพาะเจาะจง วิธีจ้างที่ปรึกษา และวิธีจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง ทำให้ผู้ค้ากับภาครัฐไม่ได้รับความสะดวก เกิดความล่าช้า เนื่องจากยังยื่นข้อเสนอในรูปแบบของเอกสาร และต้องมายื่นข้อเสนอ ณ สถานที่ทำการของหน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง อีกทั้งกระบวนการยื่นข้อเสนอผ่านอิเล็กทรอนิกส์มีเป้าหมายเพื่อเพิ่มความโปร่งใส ลดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ลดความผิดพลาดในการปฏิบัติตามระเบียบฯ ลดความซ้ำซ้อนในการบันทึกข้อมูล อีกทั้งผู้บริหารสามารถติดตามข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างได้แบบ Online Real time ในระบบ e-GP สามารถใช้เป็นกลไกในการติดตามสถานะของโครงการต่าง ๆ ที่ดำเนินการอยู่ว่าอยู่ในขั้นตอนใด ซึ่งจะเป็นข้อมูลในการบริหารจัดการของหน่วยงานติดตามเร่งรัดการใช้จ่ายเงินงบประมาณของหน่วยงานได้

(3) ผลกระทบที่เกิดขึ้น

(3.1) ในระดับพื้นที่

- ผู้ค้ากับภาครัฐ ไม่สามารถยื่นข้อเสนอผ่านอิเล็กทรอนิกส์ และเป็นผู้ค้ากับภาครัฐรายเดิม ๆ ที่เป็นผู้ยื่นข้อเสนอในพื้นที่นั้น ๆ ทำให้การจัดซื้อจัดจ้างไม่ก่อให้เกิดการแข่งขัน

(3.2) ในระดับหน่วยงาน

- หน่วยงานของรัฐไม่สามารถนำเทคโนโลยีดิจิทัล มาใช้ปรับปรุงระบบการจัดซื้อจัดจ้างให้มีความคล่องตัวและมีประสิทธิภาพ ตามนโยบายรัฐบาลและสอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (โควิด - 19) ได้

- ส่งผลกระทบต่อภาพลักษณ์ของหน่วยงานของรัฐเชิงลบในระยะยาวที่ยังคงมีความล่าช้า ไม่มีการนำเทคโนโลยีใหม่ ๆ มาใช้เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการจัดซื้อจัดจ้าง

- ขั้นตอนการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างยังไม่ครบถ้วนสอดคล้องตามที่กำหนดในพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

- ผู้ค้ากับภาครัฐ ไม่สามารถยื่นข้อเสนอผ่านอิเล็กทรอนิกส์ได้ ทำให้อาจปฏิเสธการยื่นข้อเสนอกับหน่วยงานของรัฐ ส่งผลให้การจัดซื้อจัดจ้างไม่ได้ผล ทำให้ต้องดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างใหม่ เกิดความล่าช้าไม่เป็นไปตามแผนที่กำหนด

(3.3) ในระดับประเทศ

- การจัดซื้อจัดจ้างเกิดการความล่าช้า ส่งผลทำให้ไม่สามารถช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ ที่จะทำให้เกิดการลงทุนเพิ่มขึ้น และเพิ่มรายได้เข้าสู่ประเทศ

- ผู้ประกอบการเข้าสู่ระบบเศรษฐกิจน้อยราย เนื่องจากการยื่นข้อเสนอรูปแบบเดิมโดยการยื่นข้อเสนอเป็นเอกสาร โดยตรงกับหน่วยงานของรัฐ

- ผู้ประกอบการรายใหม่ อาจไม่ได้รับข้อมูลข่าวสาร หรือหนังสือเชิญชวน หรือประกาศเชิญชวน หรืออาจมีข้อจำกัด ที่ไม่สามารถเดินทางไปยื่นข้อเสนอกับหน่วยงานของรัฐโดยตรง

2.1.3 ความจำเป็นในการดำเนินการแก้ไขหรือพัฒนา

จากสภาพปัญหาดังกล่าวข้างต้น กรมบัญชีกลางในฐานะหน่วยงานกลางที่กำกับดูแลด้านการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ มีภารกิจในการกำหนดกฎหมาย ระเบียบ หนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ และการพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ซึ่งในปัจจุบันการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างที่ยื่นข้อเสนอผ่านอิเล็กทรอนิกส์ มีเพียง 2 วิธีเท่านั้น คือ วิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (e-market) และวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) ซึ่งยังไม่ครอบคลุมวิธีการอื่น ๆ ดังนั้น จึงจำเป็นที่ต้องพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่เหลืออีก 9 วิธี ได้แก่ วิธีคัดเลือก วิธีเฉพาะเจาะจง การจ้างที่ปรึกษา ทุกวิธี และการจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง ทุกวิธี ให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ครอบคลุมทุกวิธี

2.2 การกำหนดข้อเสนอเชิงนโยบาย

ผู้ศึกษามีแนวคิดที่จะนำเทคโนโลยีมาพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างที่ใช้งานอยู่ในปัจจุบัน คือ ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยวิธีอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) โดยการพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ให้ครอบคลุมทุกวิธี เพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว คล่องตัว และมีความปลอดภัยในการยื่นข้อเสนอกับหน่วยงานของรัฐ และเพิ่มความโปร่งใส ลดปัญหาทุจริตคอร์รัปชัน ลดความผิดพลาดในการปฏิบัติตามระเบียบฯ

2.2.1 หลักการ แนวคิด ที่ใช้เป็นกรอบหรือแนวทางในการจัดทำข้อเสนอ

(1) กรอบยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561 – 2580) ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐซึ่งเป้าหมายในการปรับเปลี่ยนภาครัฐโดยภาครัฐจะต้องมีบทบาท ภารกิจ ยึดหลักธรรมาภิบาล ปรับวัฒนธรรมการทำงานให้มุ่งผลสัมฤทธิ์และผลประโยชน์ส่วนรวม มีความทันสมัยและพร้อมที่จะปรับตัวให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของโลกอยู่ตลอดเวลา โดยเฉพาะอย่างยิ่งการนำนวัตกรรม เทคโนโลยีข้อมูลขนาดใหญ่ ระบบการทำงานที่เป็นดิจิทัลเข้ามาประยุกต์ใช้อย่างคุ้มค่า สามารถปฏิบัติงานเทียบเคียงมาตรฐานสากล รวมทั้งมีลักษณะเปิดกว้าง เชื่อมโยงถึงกัน และเปิดโอกาสให้ทุกภาคส่วนเข้ามามีส่วนร่วมในการตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างสะดวก รวดเร็ว โปร่งใส และตามแนวคิดระบบราชการ 4.0 หน่วยงานควรสร้างและนำนวัตกรรมเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการทำงานให้สอดคล้องกับภารกิจของหน่วยงาน โดยไม่เพิ่มขั้นตอน

หรือความยุ่งยากในการปฏิบัติงาน แต่ต้องให้เกิดความรวดเร็ว และเกิดประโยชน์ตามความคาดหวังของผู้รับบริการ รวมทั้งเป้าหมายของหมวดหมู่ที่ 13 ของแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 -2570) ที่มุ่งหมายให้ไทยมีภาครัฐที่ทันสมัย มีประสิทธิภาพ และตอบโจทย์ประชาชน

(2) **ผลงานวิจัย** ของ รศ.ดร.วิจิต หล่อจิระชุมห์กุล (2549) ได้อธิบายในส่วนของการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐ ที่อาจแก้ไขได้โดยใช้หลักธรรมาภิบาล ดังนี้

(1) การมีส่วนร่วม หมายถึง ต้องเปิดโอกาสให้ผู้ค้ากับภาครัฐที่มีคุณสมบัติตามที่หน่วยงานกำหนดทุกรายไม่ว่าจะอยู่ที่ใด สามารถมีส่วนร่วมในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง

(2) ความโปร่งใส หมายถึง การประกาศจัดซื้อจัดจ้าง เงื่อนไขการจัดซื้อจัดจ้าง รายละเอียดคุณลักษณะเฉพาะ เกณฑ์การตัดสิน การดำเนินงานการจัดซื้อจัดจ้างและผลการจัดซื้อจัดจ้าง จะต้องมีความชัดเจนและเปิดเผยต่อสาธารณะ และผู้ค้าทุกรายไม่ว่าจะอยู่ที่ใดสามารถรับทราบประกาศการจัดซื้อจัดจ้าง ตลอดจนสามารถเข้าถึงเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้างได้โดยง่าย

(3) ความรับผิดชอบ หมายถึง การปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่จัดซื้อจัดจ้างต้องเป็นไปตามระเบียบและข้อบังคับของภาครัฐอย่างเคร่งครัด ตลอดจนรับผิดชอบในความถูกต้อง และความครบถ้วนของเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง และการตอบข้อสงสัยในเอกสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดซื้อจัดจ้าง

(4) ความเสมอภาค หมายถึง ผู้ค้าจะรับทราบข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างพร้อมกัน อย่างทั่วถึงและเสมอภาค ตลอดจนเจ้าหน้าที่ต้องพิจารณาผลการเสนอราคาของผู้ค้าทุกรายด้วยความยุติธรรม และด้วยเกณฑ์เดียวกัน

โดยกล่าวไว้ว่า หากมีธรรมาภิบาลในการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐข้างต้น การทุจริตคอร์รัปชันจะลดระดับลงได้

(3) รัฐบาลดิจิทัล (Digital Government)

พระราชบัญญัติการบริหารงานและการให้บริการภาครัฐผ่านระบบดิจิทัล พ.ศ.2562 “รัฐบาลดิจิทัล” หมายความว่า การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้เป็นเครื่องมือในการบริหารงานภาครัฐและการบริการสาธารณะ โดยปรับปรุงการจัดการและบูรณาการข้อมูลภาครัฐและการทำงานให้มีความสอดคล้องและเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างมั่นคงปลอดภัยและมีธรรมาภิบาล เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกในการให้บริการประชาชนและสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และตามนโยบาย 4 กำหนดให้การบริหารงานภาครัฐจัดทำบริการสาธารณะเป็นไปด้วยความสะดวก รวดเร็ว มีประสิทธิภาพ และตอบสนองต่อการให้บริการและอำนวยความสะดวกแก่ประชาชนและจัดทำบริการสาธารณะในรูปแบบและช่องทางดิจิทัล โดยมีการบริหารจัดการและบูรณาการข้อมูลภาครัฐและการทำงานให้มีความสอดคล้องกัน และเชื่อมโยงเข้าด้วยกันอย่างมั่นคงปลอดภัยและมีธรรมาภิบาล โดยมุ่งหมายในการเพิ่มประสิทธิภาพและอำนวยความสะดวกในการให้บริการและการเข้าถึงของประชาชน และในการเปิดเผยข้อมูลภาครัฐต่อสาธารณะและสร้างการมีส่วนร่วมทุกภาคส่วน และวรรคสอง กำหนดให้การดำเนินการตามวรรคหนึ่ง อย่างน้อยต้องเป็นไปเพื่อวัตถุประสงค์ ดังต่อไปนี้ (1) การนำระบบดิจิทัลที่เหมาะสมมาใช้ในการบริหารและการให้บริการของหน่วยงานของรัฐทุกแห่ง เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพและให้มีการใช้ระบบดิจิทัลอย่างคุ้มค่าและเต็มศักยภาพ และตาม (5) กำหนดไว้ว่า การรักษาวินัยการเงินการคลังภาครัฐและเพิ่มประสิทธิภาพในการใช้จ่ายงบประมาณให้เกิดความคุ้มค่าและเป็นไปตามเป้าหมาย โดยมีการติดตามตรวจสอบและประเมินความคุ้มค่าในการดำเนินงานเพื่อให้เป็นไปตามการบริหารงานภาครัฐรวมทั้งพัฒนาให้มีกลไกการใช้ข้อมูลเพื่อลดความซ้ำซ้อน และเกิดความสอดคล้องกับแผนงานและโครงการต่าง ๆ ของหน่วยงานของรัฐ

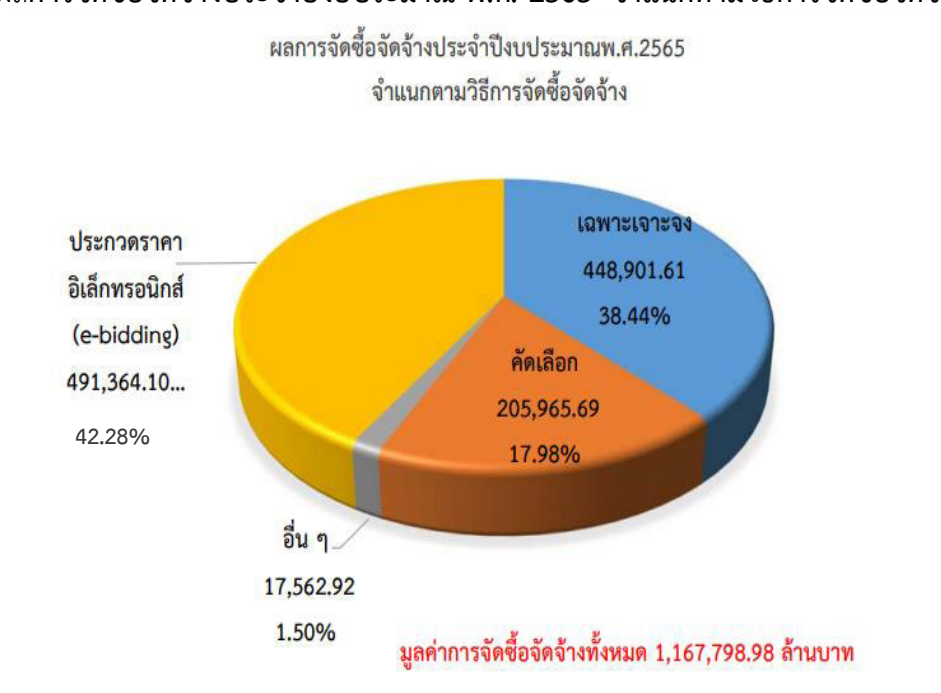
จากแนวคิดดังกล่าวข้างต้น การนำนโยบายของรัฐบาลที่ขับเคลื่อนภาครัฐให้เข้าสู่ยุครัฐบาลดิจิทัล (Digital Government) ซึ่งระบบราชการต้องเท่าทัน และมีความคิดริเริ่ม (Smart & Innovative Government) ต้องทำงานโดยเตรียมการล่วงหน้า มีการวิเคราะห์ความเสี่ยง สร้างนวัตกรรมหรือความคิดริเริ่มเข้ามาใช้เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงและตอบสนองกับสถานการณ์ต่าง ๆ ได้อย่างทันเวลา และนำหลักคิดจากผลงานวิจัย มาเป็นแนวทางในการจัดทำข้อเสนอ ผู้ศึกษาจึงมีแนวคิดในการพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ให้ครอบคลุมทุกวิธี

2.2.2 การวิเคราะห์ข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการจัดทำข้อเสนอ

2.2.2.1 ในการจัดทำข้อเสนอเพื่อนำเทคโนโลยีมาใช้ในการพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านเทคโนโลยีดิจิทัล ผู้ศึกษาได้คำนึงถึงปัจจัยด้านกฎระเบียบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 หมวด 4 องค์การสนับสนุนดูแลการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ มาตรา 46 กำหนดให้กรมบัญชีกลางมีหน้าที่ในการดูแลและพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ และการประกาศเผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้างในระบบเครือข่ายสารสนเทศของกรมบัญชีกลางเพื่อให้สาธารณชนสามารถเข้าถึงได้ ประกอบกับระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ข้อ 10 ให้กรมบัญชีกลางจัดทำแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างผ่านทางระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้หน่วยงานของรัฐและผู้ประกอบการใช้เป็นแนวทางปฏิบัติในการดำเนินการและวิธีการจัดหาต่าง ๆ ที่กำหนดไว้ระเบียบฯ ข้อ 28 วิธีการซื้อการจ้าง ข้อ 108 วิธีการจ้างที่ปรึกษา ข้อ 144 วิธีการจ้างออกแบบหรือควบคุมงาน ดังนั้น การพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) โดยการพัฒนาระบบการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ จึงเป็นภารกิจที่ต้องดำเนินการพัฒนาเพื่อให้ทันต่อเทคโนโลยีที่มีการเปลี่ยนแปลงไป ขณะเดียวกันในการปรับเปลี่ยนกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ให้ครอบคลุมวิธีการ จะต้องดำเนินการแก้ไขระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ในส่วนของวิธีคัดเลือก วิธีเฉพาะเจาะจง วิธีจ้างที่ปรึกษาทุกวิธี และวิธีจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างทุกวิธี ให้สอดคล้องกับการดำเนินการแก้ไขพัฒนาระบบดังกล่าว

2.2.2.2 ข้อมูลสถิติผลการจัดซื้อจัดจ้างประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำแนกตามวิธีการจัดซื้อจัดจ้างแยกเป็นวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) วิธีคัดเลือก วิธีเฉพาะเจาะจง และอื่น ๆ (จ้างที่ปรึกษาจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง) โดยมีมูลค่าการจัดซื้อจัดจ้างทั้งหมด 1,167,798.98 ล้านบาท แยกเป็นวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) เป็นเงิน 491,354.10 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 42.08 วิธีคัดเลือก เป็นเงิน 205,965.69 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 17.98 วิธีเฉพาะเจาะจง เป็นเงิน 408,900.61 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 38.44 และอื่น ๆ เป็นเงิน 17,562.92 ล้านบาท คิดเป็นร้อยละ 1.5 มีจำนวนโครงการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 ทั้งสิ้น 5,211,089 โครงการ

ผลการจัดซื้อจัดจ้างประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จำแนกตามวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง

รูปภาพที่ 5 : ผลการจัดซื้อจัดจ้างประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ที่มา : กองระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและราคากลาง กรมบัญชีกลาง

ผลการจัดซื้อจัดจ้างจำแนกตามวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

วิธีการจัดซื้อ	โครงการจัดซื้อจัดจ้างทั้งหมด		โครงการที่ทำสัญญาแล้ว				
	จำนวนโครงการ	วงเงินงบประมาณ (ล้านบาท)	จำนวนโครงการ	วงเงินงบประมาณ (ล้านบาท)	มูลค่าเงินที่ทำสัญญา (ล้านบาท)	ประหยัดได้ (ล้านบาท)	% ประหยัดได้
ตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (e- market)	109	151.53	102	136.50	115.64	20.86	15.28%
ประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding)	82,046	638,851.08	70,706	513,456.60	491,364.10	22,092.49	4.30%
คัดเลือก	40,217	232,807.71	37,088	215,527.38	209,970.35	5,557.03	2.58%
เฉพาะเจาะจง	5,236,748	462,026.16	5,100,461	457,251.86	448,901.61	8,350.24	1.83%
ประกวดราคานานาชาติ	1	82,302.00	-	-	-	-	-
จ้างที่ปรึกษาโดยวิธีประกวดเชิญชวนทั่วไป	140	505.92	127	477.68	431.08	46.60	9.76%
จ้างที่ปรึกษาโดยวิธีคัดเลือก	772	12,236.55	716	11,402.64	11,099.47	303.16	2.66%
จ้างที่ปรึกษาโดยวิธีเฉพาะเจาะจง	1,326	3,645.27	1,226	3,533.76	3,437.32	96.44	2.73%
จ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างโดยวิธีประกวดเชิญชวนทั่วไป	224	493.28	108	291.47	279.63	11.84	4.06%
จ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างโดยวิธีคัดเลือก	349	3,178.26	135	2,186.36	2,093.30	93.05	4.26%
จ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง	1,459	201.92	420	112.10	106.46	5.64	5.03%
จ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้างโดยวิธีประกวดแบบ	1	38.80	-	-	-	-	-
รวมทั้งหมด	5,363,392	1,436,438.48	5,211,089	1,204,376.34	1,167,798.98	36,577.36	3.04%

ตารางที่ 4 : ผลการจัดซื้อจัดจ้างประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2565

ที่มา : กองระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐและราคากลาง กรมบัญชีกลาง

จากข้อมูลสถิติในปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 จะเห็นว่า การจัดซื้อจัดจ้างของหน่วยงานภาครัฐ มีจำนวนโครงการและวงเงินในการจัดซื้อจัดจ้างเป็นจำนวนมาก และในแต่ละปีงบประมาณการจัดสรรงบประมาณให้กับหน่วยงานของรัฐมีแนวโน้มที่เพิ่มขึ้น จำนวนโครงการที่จะต้องดำเนินการกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างมีแนวโน้มเพิ่มมากขึ้น ผู้ศึกษาเห็นว่า หากพัฒนาการจัดซื้อจัดจ้าง โดยให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอของผู้ค้ากับภาครัฐที่ยังไม่ยื่นข้อเสนอผ่านอิเล็กทรอนิกส์ เป็นให้ยื่นข้อเสนอผ่านอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อให้เกิดความสะดวก รวดเร็ว คล่องตัว และหน่วยงานของรัฐสามารถดำเนินการก่อนนี้ผู้กัพินได้ทันภายในปีงบประมาณนั้น ๆ ซึ่งจะสอดคล้องกับนโยบายของรัฐบาลในเรื่องการเร่งรัดการเบิกจ่ายเงินของภาครัฐที่ต้องการให้เม็ดเงินลงสู่ระบบเศรษฐกิจได้อย่างรวดเร็ว อันจะช่วยให้อัตราการเจริญเติบโตของประเทศดีขึ้น

2.2.2.3 การวิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม (SWOT Analysis) ของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ผู้ศึกษาได้นำ SWOT มาใช้ในการวิเคราะห์การศึกษา ดังรายละเอียดตามตารางที่ 5

**วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม
ของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์**

จุดแข็ง (Strength)	จุดอ่อน (Weakness)
<ul style="list-style-type: none"> - ปัจจุบันมีระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) อยู่แล้ว - การยื่นข้อเสนอราคาทางอิเล็กทรอนิกส์ช่วยให้กระบวนการมีความรวดเร็วและคล่องตัวมากขึ้น - ผู้ยื่นข้อเสนอสามารถยื่นข้อเสนอได้จากทุกที่ที่มีการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต - ช่วยลดการใช้เอกสาร (Zero Copy) ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการทำงาน เพื่อให้มีความคล่องตัว รวมทั้งสร้างความปลอดภัยในการใช้งานมากขึ้น - ลดความเสี่ยงในการสูญหายของเอกสารที่ยื่นข้อเสนอ - ส่งเสริมความโปร่งใสในกระบวนการยื่นข้อเสนอประมูล ผู้ยื่นข้อเสนอสามารถเข้าถึงข้อมูล จัดทำเอกสาร และการอัปเดตข้อมูลที่เกี่ยวข้องได้ทันที และเป็นการเปิดโอกาสให้มีการแข่งขันอย่างเป็นธรรม 	<ul style="list-style-type: none"> - ระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ยังมีการยื่นข้อเสนอผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ยังไม่ครอบคลุมทุกวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง - การปรับเปลี่ยนการยื่นข้อเสนอ จากการส่งเอกสารแบบกระดาษ เป็นการส่งแบบอิเล็กทรอนิกส์ ทำให้ผู้ค้ากับภาครัฐต้องปรับตัวให้เข้ากับเทคโนโลยีและซอฟต์แวร์ใหม่ - การพัฒนาระบบ โดยให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ทุกวิธีจัดซื้อจัดจ้าง ในช่วงเปลี่ยนผ่านอาจทำให้ผู้ใช้งานยังไม่มี ความชำนาญ อาจเกิดข้อผิดพลาดในการยื่นข้อเสนอได้
โอกาส (Opportunity)	ภัยคุกคาม (Threat)
<ul style="list-style-type: none"> - รัฐบาลให้ความสำคัญและส่งเสริมพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศของหน่วยงานภาครัฐเพื่อเข้าสู่รัฐบาลดิจิทัล - แนวโน้มเทคโนโลยีปัจจุบันเอื้อต่อการพัฒนาให้มีการเพิ่มประสิทธิภาพที่สูงขึ้น 	<ul style="list-style-type: none"> - ในการพัฒนาการยื่นข้อเสนอทุกวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ ปัจจุบันระเบียบกระทรวงการคลังฯ พัสด พ.ศ. 2560 ยังไม่เอื้อต่อการพัฒนาดังกล่าว จะต้องดำเนินการแก้ไขระเบียบฯ ให้รองรับการดำเนินการดังกล่าว - ปัญหาเทคโนโลยี อาจเกิดความเสี่ยงของปัญหาทางเทคนิค เช่น ระบบล่ม ปัญหาการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต หรือซอฟต์แวร์บกพร่อง

ตารางที่ 5 วิเคราะห์จุดแข็ง จุดอ่อน โอกาส และภัยคุกคาม ของกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์
ที่มา : ผู้ศึกษาจัดทำ

เมื่อวิเคราะห์ข้อมูลข้างต้น ตามแนวคิดภายใต้กรอบยุทธศาสตร์ศาสตร์ 20 ปี การเปลี่ยนแปลงหน่วยงานภาครัฐโดยมุ่งหวังให้เป็นรัฐบาลดิจิทัล และการวิเคราะห์สภาพแวดล้อมทั้งภายในและภายนอก เห็นว่า ในการพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ จากเดิมที่มีอยู่ 2 วิธี พัฒนาให้ครอบคลุมทุกวิธี เป็นเรื่องที่สามารถดำเนินการพัฒนาได้ตามข้อเสนอแนวคิด เนื่องจากปัจจุบัน มีระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) อยู่แล้ว ดังนั้น การพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ จึงเป็นเรื่องสามารถดำเนินการให้เป็นรูปธรรมได้

2.2.3 แนวทางในการแก้ไขปัญหาและพัฒนานโยบายที่สอดคล้องกับการวิเคราะห์

2.2.3.1 การพัฒนาระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และการยื่นข้อเสนอที่ยังไม่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ ให้เป็นอิเล็กทรอนิกส์ ครอบคลุมทุกวิธี โดยจะต้องมีการพัฒนาระบบงานที่เกี่ยวข้อง ได้แก่

(1) กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง งานจ้างที่ปรึกษา และงานจ้างออกแบบและควบคุมงานก่อสร้าง ประกอบด้วย 9 วิธี ดังนี้

(1.1) ระบบการจัดซื้อจัดจ้าง ประกอบด้วย

(1.1.1) วิธีคัดเลือก

(1.1.2) วิธีเฉพาะเจาะจง

(1.2) ระบบงานจ้างที่ปรึกษา ประกอบด้วย

(1.2.1) วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป

(1.2.2) วิธีคัดเลือก

(1.2.3) วิธีเฉพาะเจาะจง

(1.3) ระบบงานจ้างออกแบบหรือควบคุมงานก่อสร้าง ประกอบด้วย

(1.3.1) วิธีประกาศเชิญชวนทั่วไป

(1.3.2) วิธีคัดเลือก

(1.3.3) วิธีเฉพาะเจาะจง

(1.3.4) วิธีประกวดแบบ

(2) ระบบการเสนอราคาของผู้ประกอบการ โดยพัฒนาการเสนอราคาของผู้ประกอบการ ตั้งแต่ขั้นตอนดาวน์โหลดเอกสารจนถึงขั้นตอนการยื่นเอกสารและการเสนอราคา ในระบบ e-GP ให้เป็นอิเล็กทรอนิกส์ ทุกขั้นตอน ซึ่งระบบที่พัฒนาจะต้องเชื่อมโยงกับระบบ e-GP เดิม

(3) ระบบการเชื่อมโยงกับระบบ e-GP เดิม โดยคณะกรรมการซื้อหรือคณะกรรมการจ้าง สามารถดาวน์โหลดเอกสารที่ผู้ประกอบการยื่นข้อเสนอ พิจารณาผล และจัดทำรายงานผลการพิจารณาเสนอหัวหน้าหน่วยงาน ผ่านระบบ e-GP ได้

(4) ระบบการเชื่อมโยงกับหน่วยงานภายนอก เพื่อให้เกิดการทำงานแบบ One stop service ลดภาระที่ต้องมีการติดต่อกับหน่วยงานราชการ ซึ่งจะช่วยอำนวยความสะดวกเร็ว ลดการใช้เอกสาร ลดขั้นตอนและระยะเวลาในการทำงาน ลดความซ้ำซ้อน และความยุ่งยากในการดำเนินการ รวมถึงประหยัดทรัพยากร และลดต้นทุนในการดำเนินการของทั้งหน่วยงานภาครัฐในการตรวจสอบ ได้แก่ สินค้าที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม สินค้าที่ผลิตในประเทศ (Made in Thailand : MIT) ผู้ประกอบการ SMEs สินค้านวัตกรรม สภาวิศวกร ศูนย์ข้อมูลที่ปรึกษา กรมพัฒนาธุรกิจการค้า เป็นต้น

การพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์จะต้องดำเนินการพัฒนาระบบ e-GP โดยการพัฒนากระบวนการใหม่ต้องเชื่อมโยงกับระบบ e-GP เดิม ซึ่งมีระบบงานตามแผนภาพที่ 6

ภาพรวมการพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์

แผนภาพที่ 6 ภาพรวมการพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์
ที่มา : ผู้ศึกษาจัดทำ

2.2.3.2 ในการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ที่เพิ่มอีก 9 วิธี จะต้องดำเนินการจ้างพัฒนาระบบ e-GP ต่อยอดจากระบบงานเดิมที่ดำเนินการอยู่ในปัจจุบัน และต้องรองรับระบบการทำงานแบบ Microservices ของแต่ละระบบงานที่แยกออกจากกัน

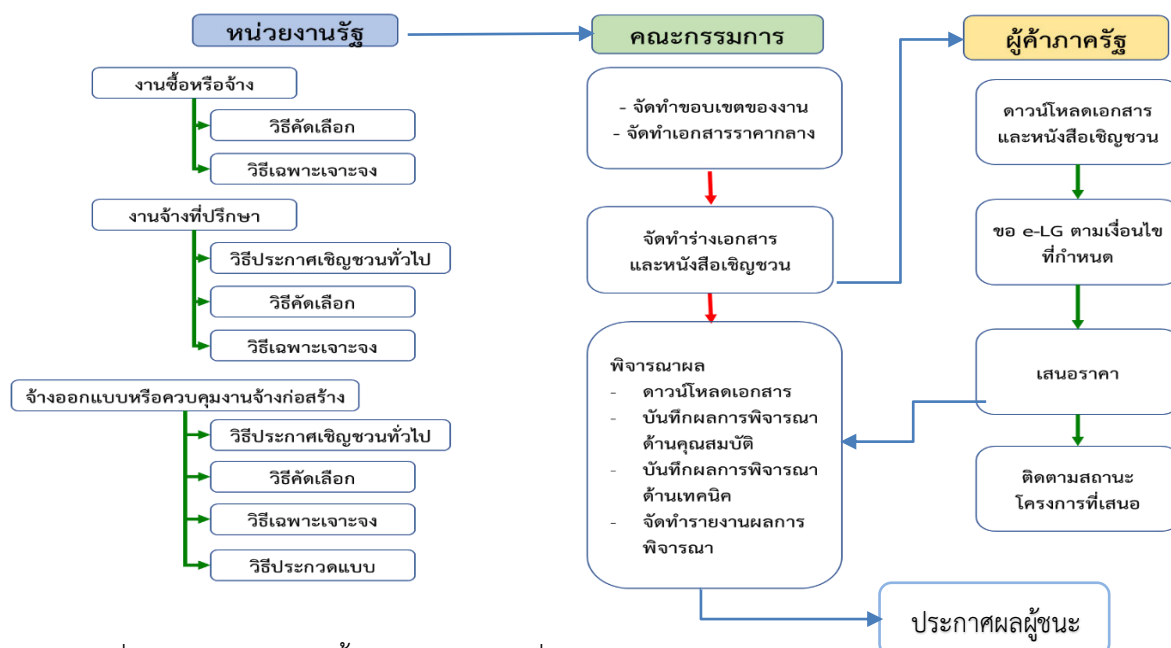
กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ดำเนินการดังนี้

(1) เมื่อหน่วยงานทราบยอดเงินเพื่อดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและดำเนินการประกาศเผยแพร่แผนการจัดซื้อจัดจ้างในระบบ e-GP แล้ว และจะดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีใดวิธีหนึ่งใน 9 วิธี หน่วยงานจะต้องเข้าไปสร้างโครงการในระบบ e-GP พร้อมทั้งแต่งตั้งคณะกรรมการ เพื่อจัดทำขอบเขตงาน และกำหนดราคากลาง พร้อมจัดทำเอกสารและหนังสือเชิญชวน โดยหน่วยงานของรัฐจะเชิญชวนและส่งเอกสารผ่านระบบ e-GP และ e-mail

(2) เมื่อผู้ค้ากับภาครัฐประสงค์จะยื่นข้อเสนอในโครงการดังกล่าว ผู้ค้าฯ จะ login เข้าระบบ e-GP และดาวน์โหลดเอกสารและหนังสือเชิญชวน พร้อมจัดเตรียมเอกสาร รวมถึงหนังสือคำประกันอิเล็กทรอนิกส์ พร้อมระบุราคาที่เสนอ โดยยื่นข้อเสนอทั้งหมดพร้อมกับราคาเสนอผ่านระบบ e-GP ตามวันเวลาที่หน่วยงานของรัฐกำหนดไว้

(3) เมื่อพ้นระยะเวลาการเสนอราคาแล้ว คณะกรรมการดาวน์โหลดและพิจารณาเอกสารตามเงื่อนไขที่กำหนด บันทึกผลการพิจารณาด้านคุณสมบัติ ด้านเทคนิค และจัดทำรายงานผลการพิจารณา และหน่วยงานของรัฐจะดำเนินการประกาศผลผู้ชนะต่อไป รายละเอียดตามแผนภาพที่ 7

กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์

แผนภาพที่ 7 กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์
ที่มา : ผู้ศึกษาจัดทำ

2.2.3.3 เมื่อพิจารณากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ที่เป็นอยู่ (As is) กับสิ่งที่จะเป็น (To be) ตามข้อเสนอ สามารถเปรียบเทียบวิธีการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีปัจจุบันและที่จะเป็นในอนาคต แสดงดังแผนภาพที่ 8

แผนภาพที่ 8 วิธีการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอที่เป็นอยู่ในปัจจุบันและที่จะเป็นในอนาคต

As is : ปัจจุบันมี 2 วิธี ที่ยื่นผ่านอิเล็กทรอนิกส์ คือ e-market และ e-bidding
นอกนั้นอีก 9 วิธี ยังไม่ได้ยื่นข้อเสนอผ่านอิเล็กทรอนิกส์

To be : สิ่งที่จะเป็นไปในอนาคต คือ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ
ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ครอบคลุมทุกวิธี

จากแผนภาพที่ 8 การจัดซื้อจัดจ้างที่เป็นอยู่ปัจจุบัน (As is) การยื่นข้อเสนอผ่านอิเล็กทรอนิกส์ จะมีเพียง 2 วิธี คือ การจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (e-market) และวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) นอกนั้นทุกวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง หน่วยงานของรัฐที่ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างจะมีหนังสือเชิญชวนผู้ประกอบการที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดให้เข้ายื่นข้อเสนอ โดยส่งเอกสารทางไปรษณีย์ เมื่อผู้ประกอบการได้รับหนังสือเชิญชวนจะดำเนินการจัดเตรียมเอกสารในรูปแบบเอกสารที่เป็นกระดาษ แล้วมายื่นข้อเสนอที่หน่วยงานของรัฐตามวันเวลาที่กำหนด

สำหรับสิ่งที่จะเป็น (To Be) คือ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ครอบคลุมทุกวิธี เมื่อหน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างจะส่งหนังสือเชิญชวนไปยังผู้ค้ากับภาครัฐที่มีคุณสมบัติตรงตามเงื่อนไขที่หน่วยงานของรัฐกำหนดให้เข้ายื่นข้อเสนอ โดยส่งเอกสารผ่านทางระบบ (e-GP) และ e-mail เมื่อผู้ค้ากับภาครัฐได้รับหนังสือเชิญชวนและประสงค์จะยื่นข้อเสนอในโครงการดังกล่าว ผู้ค้ากับภาครัฐ จะเข้ามา log - in ในระบบ e-GP ดาวน์โหลดเอกสารเชิญชวน จัดเตรียมเอกสารในระบบ และเมื่อถึงวันเวลาที่หน่วยงานของรัฐกำหนดให้ยื่นข้อเสนอ ผู้ค้ากับภาครัฐสามารถที่จะยื่นเอกสารและระบุราคาที่เสนอมาในระบบ e-GP ระบบจะมีการส่งรหัส OTP เพื่อให้ยืนยันการเสนอราคา และเมื่อยืนยันการเสนอราคาในระบบแล้ว การยื่นเสนอราคาผ่านทางระบบเป็นอันเสร็จสิ้น เมื่อได้ดำเนินการพัฒนาตามข้อเสนอแล้ว จะก่อให้เกิดผลผลิตและผลลัพธ์ ดังนี้

ผลผลิต : มีกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และการยื่นข้อเสนอที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ ครอบคลุมทุกวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง

ผลลัพธ์ : 1. ลดต้นทุนในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง เช่น ค่าจัดทำเอกสาร ค่าส่งเอกสาร ค่าเดินทาง เป็นต้น

2. หน่วยงานของรัฐ ผู้ค้ากับภาครัฐ สามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง และการยื่นข้อเสนอที่เป็นอิเล็กทรอนิกส์ทุกขั้นตอนครอบคลุมทุกวิธีการจัดซื้อจัดจ้าง ทำให้การจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐลดระยะเวลา ขั้นตอนการทำงาน เกิดความคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว สามารถค้นหา ติดตาม ตรวจสอบ ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างได้

3. การจัดซื้อจัดจ้างประสิทธิภาพมากขึ้นมีความโปร่งใส เกิดการแข่งขันป้องกันการทุจริต

2.2.3.4 การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

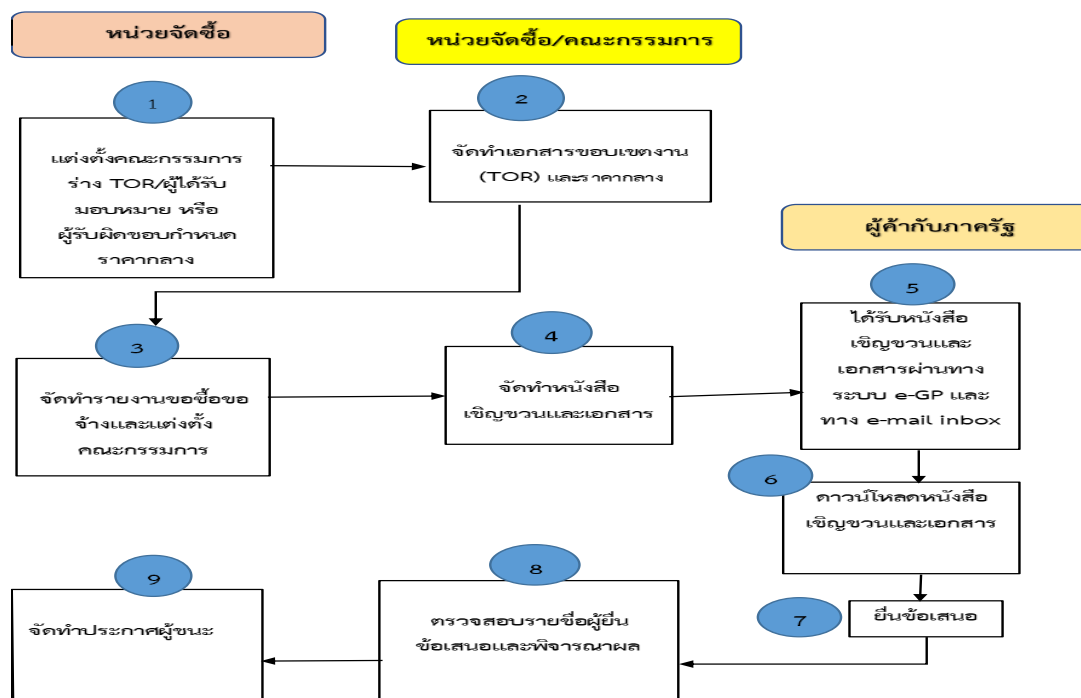
ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ	ระยะสั้น (Quick Win) ปี 2567 (ครึ่งปีแรก)	ระยะปานกลาง (Intermediate) ปี 2567 (ครึ่งปีหลัง)	ระยะยาว (Long term) ปี 2568
<u>กิจกรรมที่ 1</u> ดำเนินการจ้างบริษัทเพื่อพัฒนาระบบ e-GP ให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ โดยศึกษาข้อมูลกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ตามวิธีการที่ระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 กำหนดและออกแบบกระบวนการและการยื่นข้อเสนอ ในเบื้องต้นนำร่อง เฉพาะวิธีคัดเลือก และวิธีเฉพาะเจาะจง เพียง 2 วิธี เพื่อนำไปพัฒนาระบบ หลังจากนั้นจึงขยายผลไปยังวิธีอื่น ๆ ที่เหลืออยู่อีก 7 วิธี	/		
<u>กิจกรรมที่ 2</u> ขยายผลกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างที่เหลืออีก 7 วิธี และพัฒนาระบบให้ครอบคลุมทุกวิธี		/	
<u>กิจกรรมที่ 3</u> ทดสอบระบบ และชี้แจงทำความเข้าใจในการทำงานของระบบ และพัฒนาทักษะฝึกอบรมการใช้งานให้กับผู้ใช้งาน (User) ทั้งเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ และผู้ค้ากับภาครัฐ และเริ่มใช้งาน		/	
<u>กิจกรรมที่ 4</u> ออกหนังสือแจ้งเวียนหน่วยงานของรัฐ โดยคณะกรรมการวินิจฉัยการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุ (กวจ.) ยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบฯ และกำหนดแนวทางปฏิบัติให้หน่วยงานของรัฐดำเนินกระบวนการจัดซื้อจัดจ้าง และการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ให้ครอบคลุมทุกวิธี	/	/	
<u>กิจกรรมที่ 5</u> พัฒนากฎหมาย โดยการแก้ไขระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560		/	/

ตารางที่ 6 : ข้อเสนอเพื่อขับเคลื่อนนโยบายสู่การปฏิบัติ

ที่มา : ผู้ศึกษาจัดทำ

จากตารางที่ 6 กิจกรรมที่ 1 ในระยะสั้น ดำเนินการจ้างบริษัทเพื่อพัฒนาระบบ e-GP ให้กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ โดยศึกษาข้อมูลกระบวนการและขั้นตอนต่าง ๆ ตามวิธีการที่ระบุไว้ กำหนด โดยในการออกแบบกระบวนการและการยื่นข้อเสนอ เบื้องต้นนำร่องเฉพาะวิธีคัดเลือก และวิธีเฉพาะเจาะจง เพียง 2 วิธี เพื่อนำไปพัฒนาระบบ โดยกำหนดหน้าที่และความรับผิดชอบในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ออกเป็นหน่วยจัดซื้อ คณะกรรมการ และผู้กำกับภาครัฐ ในแต่ละขั้นตอน ตามแผนภาพที่ 9

แผนภาพที่ 9 กระบวนการวิธีคัดเลือก วิธีเฉพาะเจาะจง และการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์

ที่มา : ผู้ศึกษาจัดทำ

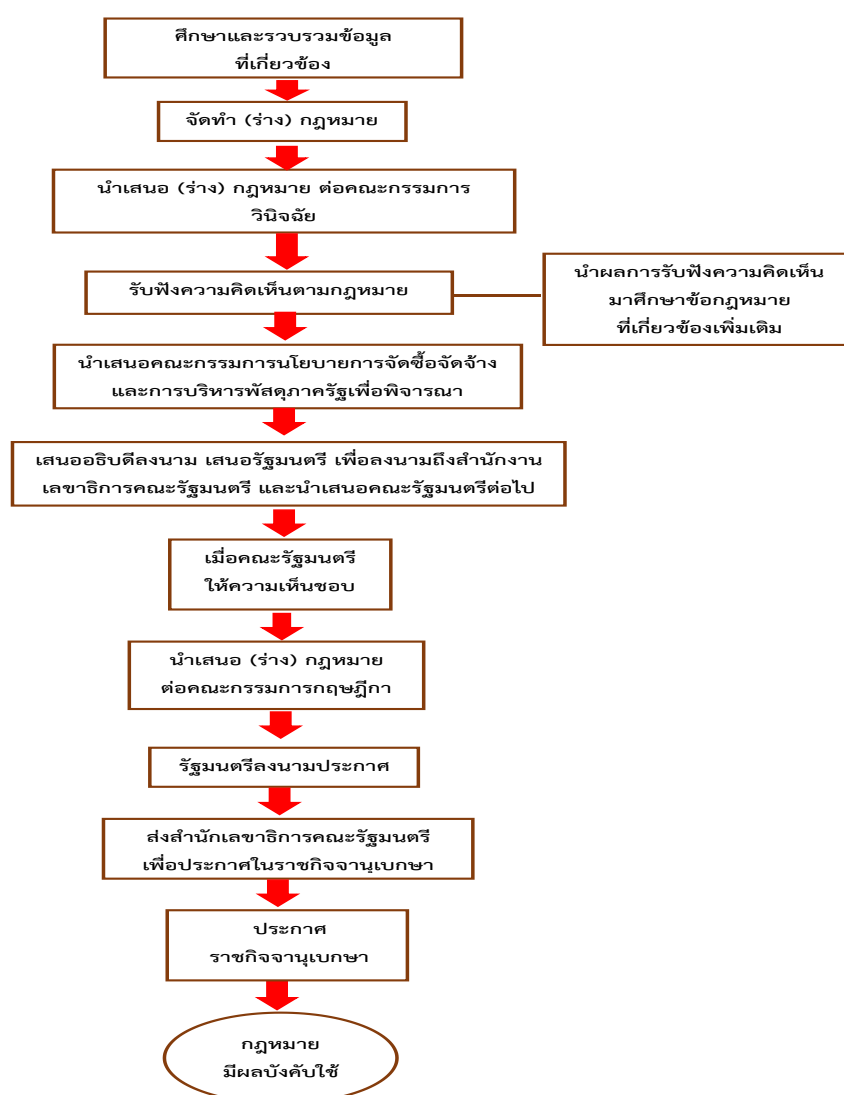
กิจกรรมที่ 2 ในระยะปานกลาง ดำเนินการขยายผลกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ที่เหลืออีก 7 วิธี และพัฒนาระบบให้ครอบคลุมทุกวิธี

กิจกรรมที่ 3 ในระยะปานกลาง หลังจากพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ให้ครอบคลุมทุกวิธีแล้ว จะต้องทดสอบระบบ และชี้แจงทำความเข้าใจในการทำงานของระบบ และพัฒนาทักษะ ฝึกอบรมการใช้งานให้กับผู้ใช้งาน (User) ทั้งเจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ และผู้กำกับภาครัฐ หลังจากนั้น เมื่อคณะกรรมการวินิจฉัยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ (กวจ.) ได้แจ้งเวียนแนวทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวแล้ว จึงเริ่มการใช้งาน

กิจกรรมที่ 4 ในช่วงระยะสั้นจนถึงระยะปานกลาง คณะกรรมการวินิจฉัยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ (กวจ.) ซึ่งเป็นคณะกรรมการตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุ ภาครัฐ พ.ศ. 2560 อาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติฯ ยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบฯ ในส่วนของวิธีการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติให้หน่วยงานของรัฐดำเนินกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ให้ครอบคลุมทุกวิธี เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวได้ในช่วงเปลี่ยนผ่านก่อนที่จะมีการแก้ไขระเบียบฯ ทั้งนี้ เพื่อให้ทันต่อการนำวิธีการดังกล่าวไปถือเป็นแนวทางในการปฏิบัติ

สำหรับกิจกรรม 5 ในช่วงระยะปานกลางไปจนถึงช่วงระยะยาว การพัฒนากฎหมาย โดยการแก้ไขระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เนื่องจากปัจจุบันระเบียบฯ ยังไม่รองรับการยื่นข้อเสนอผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ยกเว้น กรณีที่ระเบียบฯ ได้กำหนดไว้แล้ว 2 วิธี คือ วิธีตลาดอิเล็กทรอนิกส์ (e-market) และวิธีประกวดราคาอิเล็กทรอนิกส์ (e-bidding) นอกเหนือจาก 2 วิธีนี้ ทุกวิธีการจัดซื้อจัดจ้างการยื่นข้อเสนอยังไม่ได้ดำเนินการผ่านระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ดังนั้น การพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ จะต้องแก้ไขระเบียบฯ ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน ซึ่งกระบวนการพิจารณาในการแก้ไขระเบียบฯ มีขั้นตอนการปฏิบัติหลายขั้นตอน อาจจะไม่สามารถรับกับระยะเวลาที่ระบบต้องการใช้งาน (Implement) ซึ่งมีขั้นตอนการเสนอแก้ไขระเบียบฯ ดังแผนภาพที่ 10

แนวทางการแก้ไขระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560

แผนภาพที่ 10 แนวทางการแก้ไขระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560
ที่มา : ผู้ศึกษาจัดทำ

จากแผนภาพจะเห็นว่า กระบวนการในการเสนอร่างแก้ไขระเบียบกระทรวงการคลังว่าด้วยการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 เพื่อให้สอดคล้องกับ กระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอสืบหาผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ให้ครอบคลุมทุกวิธี มีหลายขั้นตอนและต้องใช้ระยะเวลานานในการพิจารณา ดังนั้น การแก้ไขระเบียบฯ จึงมีความสำคัญ โดยในกระบวนการแก้ไขระเบียบฯ อยู่ภายใต้กำกับดูแลของกรมบัญชีกลาง ดังนั้น กรมบัญชีกลาง ในฐานะฝ่ายเลขานุการ จึงต้องเร่งดำเนินการยกร่างและนำเสนอคณะกรรมการที่เกี่ยวข้องเพื่อพิจารณา แต่เนื่องจากในขั้นตอนการกำหนดเป็นกฎหมาย ยังมีหน่วยงานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการพิจารณา เช่น สำนักงานเลขาธิการคณะรัฐมนตรี คณะรัฐมนตรี และสำนักงานกฤษฎีกา ในการเสนอแก้ไขระเบียบฯ กรมบัญชีกลางจะต้องชี้แจงให้เห็นผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอสืบหาผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ รวมทั้งประสานและขอความร่วมมือหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง เพื่อเร่งดำเนินการพิจารณาร่างแก้ไขระเบียบฯ และผลักดันการแก้ไขกฎหมายให้เป็นรูปธรรม และมีผลบังคับใช้ต่อไปในระยะยาว

อย่างไรก็ดี ในช่วงเปลี่ยนผ่านที่จะนำวิธีการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอสืบหาผ่านอิเล็กทรอนิกส์ คณะกรรมการวินิจฉัยสามารถยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบฯ และออกแนวทางปฏิบัติในเรื่องดังกล่าว เพื่อให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการก่อนที่จะมีการปรับแก้ไขระเบียบฯ ต่อไป

2.2.3.5 การเปรียบเทียบประโยชน์ดำเนินการก่อนพัฒนา และหลังพัฒนา

รายการ	ก่อนพัฒนา	หลังพัฒนา
1. รูปแบบการจัดซื้อจัดจ้าง 9 วิธี	ไม่เป็นอิเล็กทรอนิกส์	เป็นอิเล็กทรอนิกส์
2. ระยะในการจัดหาพัสดุ	มากกว่า	น้อยกว่า
3. ต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินการ	มากกว่า	น้อยกว่า
4. ความผิดพลาดในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง	มากกว่า	น้อยกว่า
5. ความโปร่งใส เกิดธรรมาภิบาล ป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน	น้อย	มาก
6. ความคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว	น้อย	มาก
7. ประหยัดงบประมาณ	น้อย	มาก

ตารางที่ 7 การเปรียบเทียบประโยชน์การดำเนินการก่อนพัฒนา และหลังพัฒนา

ที่มา : ผู้ศึกษาจัดทำ

ผลประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

● ระดับประเทศ

- 1) การจัดซื้อจัดจ้างช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศ ทำให้เกิดการลงทุนเพิ่มขึ้น รายได้เข้าสู่ประเทศเพิ่มขึ้น
- 2) การจัดซื้อจัดจ้างช่วยการพัฒนาโครงสร้างสาธารณูปโภคพื้นฐานด้านต่าง ๆ อาทิ การซ่อมแซมถนน ติดตั้งเสาไฟฟ้า เป็นต้น ซึ่งแสดงให้เห็นถึงประชากรมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น

- **ระดับหน่วยงานของรัฐ**

- 1) สามารถดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างผ่านอิเล็กทรอนิกส์ครอบคลุมทุกวิธีการจัดซื้อจัดจ้างผ่านระบบ e-GP ได้
- 2) ลดระยะเวลา ต้นทุนที่ใช้ในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง
- 3) ลดความผิดพลาดในการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง
- 4) การจัดซื้อจัดจ้างเกิดความโปร่งใส เกิดธรรมาภิบาล ป้องกันการทุจริตคอร์รัปชัน
- 5) ประหยัดงบประมาณ หน่วยงานของรัฐสามารถนำเงินประมาณที่เหลือไปดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างด้านอื่น ๆ เพื่อส่งเสริมการลงทุนและกระตุ้นเศรษฐกิจของประเทศต่อไป
- 6) สามารถค้นหา ติดตาม ตรวจสอบ ข้อมูลการจัดซื้อจัดจ้างได้

- **ผู้ค้ากับภาครัฐ**

- 1) สามารถยื่นข้อเสนอผ่านอิเล็กทรอนิกส์ครอบคลุมทุกวิธีการจัดซื้อจัดจ้างผ่านระบบ e-GP ได้
- 2) ลดระยะเวลา ขั้นตอนการทำงาน เกิดความคล่องตัว สะดวก รวดเร็ว
- 3) สามารถยื่นข้อเสนอโครงการจัดซื้อจัดจ้างกับหน่วยงานของรัฐได้ทั่วประเทศ

2.2.4 ปัจจัยที่อาจมีผลกระทบต่อความสำเร็จของการดำเนินการตามข้อเสนอและแนวทางการบริหารจัดการ

2.2.4.1 ปัจจัยที่อาจส่งผลกระทบต่อความสำเร็จ

- ระเบียบฯ ที่ยังไม่เอื้อต่อกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ให้ครอบคลุมทุกวิธี
- บุคลากรภาครัฐและผู้ค้ากับภาครัฐ ยังขาดความรู้และความเชี่ยวชาญ ในช่วงของการนำระบบดังกล่าวไปใช้ในการปฏิบัติงาน

2.2.4.2 แนวทางการบริหารจัดการ

- เสนอให้เห็นผลสัมฤทธิ์ของการพัฒนากระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อผลักดันในการแก้ไขกฎหมายหรือระเบียบฯ หรือหนังสือเวียนสั่งการที่เกี่ยวข้อง
- อาศัยอำนาจของคณะกรรมการวินิจฉัยปัญหาการจัดซื้อจัดจ้าง (กวจ.) ตามพระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ยกเว้นการปฏิบัติตามระเบียบฯ ในส่วนของวิธีการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ พร้อมทั้งกำหนดแนวทางปฏิบัติให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านอิเล็กทรอนิกส์ ให้ครอบคลุมทุกวิธี เพื่อให้หน่วยงานของรัฐสามารถปฏิบัติในเรื่องดังกล่าวได้ ในช่วงเปลี่ยนผ่านก่อนที่จะมีการแก้ไขระเบียบฯ
- การสร้างการรับรู้และสื่อสารทำความเข้าใจกับบุคลากรผู้ใช้งาน เจ้าหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ ผู้ค้ากับภาครัฐ ทำความเข้าใจเพื่อให้เห็นความสำคัญของการพัฒนาเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างของภาครัฐ เข้าใจในการทำงานของระบบ พร้อมกับพัฒนาทักษะฝึกอบรมการใช้งานรวมทั้งการส่งเสริมความรู้ การพัฒนาทักษะดิจิทัลให้กับบุคลากรผู้ใช้งาน เพื่อให้สามารถดำเนินการกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างและการยื่นข้อเสนอ ผ่านทางอิเล็กทรอนิกส์ ได้อย่างถูกต้อง

2.3 ภาวะผู้นำเพื่อการขับเคลื่อนข้อเสนอ

2.3.1 การบริหารอย่างมืออาชีพเป็นแบบอย่างด้านพฤติกรรมเชิงบวก (เป็นผู้นำ Proactive) มีความเข้าใจบทบาทหน้าที่ของตนเอง กล้าตัดสินใจโดยพิจารณาจากข้อมูลรอบด้าน ประเมินทางเลือกและผลลัพธ์ ในเวลาที่เหมาะสม สามารถวิเคราะห์ แยกแยะ ระบุประเด็นปัญหาและตัดสินใจได้ทันการณ์ มีการคิดเชิงกลยุทธ์ สามารถโน้มน้าวผู้อื่นให้ยอมรับและมุ่งสู่วิสัยทัศน์ขององค์กร มุ่งเน้นการพัฒนา รวมทั้งสร้างความแข็งแกร่งในทางบวกให้กับทีมงาน

2.3.2 การมอบความไว้วางใจอย่างฉลาด (Extend Smart Trust) ให้กับทีมงาน โดยการประเมิน 4 หลักการของความน่าเชื่อถือ ประกอบด้วย (1) ซื่อตรง (Integrity) (2) เจตนาธรรม (Intent) (3) ศักยภาพ (Capabilities) และ (4) ผลลัพธ์ (Results) เพื่อให้งานมีผลสัมฤทธิ์อย่างรวดเร็ว

2.3.3 สร้างความสุขในการทำงานร่วมกันด้วยกรอบความคิดแบบเปิดกว้าง (Growth Mindset) เชื่อว่าไม่ว่าผลลัพธ์จะเป็นอย่างไร ก็สามารถนำไปสู่การพัฒนาได้เสมอ ทุกคนสามารถพัฒนาด้วยการเรียนรู้ เปิดโอกาสให้ผู้ใต้บังคับบัญชาสื่อสารพูดคุยอย่างตรงไปตรงมา และสร้างความรู้สึกร่วมในเป้าหมายและทิศทางขององค์กร

2.2.4 การสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง สร้างความเชื่อมั่น เชื่อถือ สร้างความสัมพันธ์กับเพื่อนร่วมงาน ผู้ใต้บังคับบัญชา และผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย เพื่อให้การทำงานเป็นไปด้วยความราบรื่นไม่ติดขัด

2.3.5 การตัดสินใจ (Decision Making) ด้วยความรอบคอบและยอมรับในผลที่เกิดขึ้นจากการตัดสินใจ

2.3.6 ต้องมีธรรมาภิบาล มีจิตมุ่งบริการ ยึดมั่นในมาตรฐานจริยธรรม มีความรับผิดชอบ สามารถตรวจสอบได้ และสามารถนำพาองค์กรให้บรรลุเป้าหมายได้

3. แผนพัฒนาตนเอง

(ข้อมูลส่วนบุคคลไม่เผยแพร่)

บรรณานุกรม

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560. จาก <http://www.ratchakitcha.soc.go.th>

ราชกิจจานุเบกษา ประกาศ. เล่มที่ 138 ตอนที่ 82 ก ประกาศ เรื่อง ยุทธศาสตร์ชาติ (2561 - 2580)
13 ตุลาคม 2561

ราชกิจจานุเบกษา ประกาศ. เล่มที่ 134 ตอนที่ 24 ก พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ประกาศ 23 สิงหาคม 2560

ราชกิจจานุเบกษา ประกาศ. เล่มที่ 134 ตอนพิเศษ 210 ง พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ประกาศ 23 สิงหาคม 2560

ราชกิจจานุเบกษา ประกาศ. เล่มที่ 134 ตอนที่ 10 ก พระราชบัญญัติการพัฒนาดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม พ.ศ. ๒๕๖๐ ประกาศ 23 มกราคม 2560

สำนักงานคณะกรรมการการพัฒนาระบบราชการและสังคมแห่งชาติ : แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่สิบสาม พ.ศ. 2565 – 2570

กระทรวงการคลัง ยุทธศาสตร์กระทรวงการคลัง. จาก <http://www.mof.go.th>

กรมบัญชีกลาง ยุทธศาสตร์กรมบัญชีกลาง. จาก <http://www.cgd.go.th>

วิชิต หล่อจิระชุมหกุล จิราวัลย์ จิตรถเวช พาณิชรัตน์ ศิริพานิช และ เดือนเพ็ญ อีวรรณ.

ประวัติผู้เขียนเอกสารรายงานการศึกษาส่วนบุคคล

นางสุธิษา จารุเมธาวิทย์

ประวัติการศึกษา

ปริญญาตรี บริหารธุรกิจบัณฑิต สาขาบริหารทั่วไป มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2533
 นิติศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2550
 ปริญญาโท เศรษฐศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง พ.ศ. 2553

ประสบการณ์การรับราชการ

ปี 2557 – 2559 นักวิชาการคลังชำนาญการพิเศษ สำนักงานคลังจังหวัดสมุทรสาคร
 ปี 2559 – 2563 นักวิชาการคลังชำนาญการพิเศษ กรมบัญชีกลาง
 ปี 2563 - 2565 คลังจังหวัดนครพนม สำนักงานคลังจังหวัดนครพนม
 ปี 2565 - ปัจจุบัน ผู้อำนวยการกองการพัสดุภาครัฐ กรมบัญชีกลาง

รางวัลหรือทุนการศึกษา (เฉพาะที่สำคัญ)

- ได้รับการคัดเลือกให้เป็น ข้าราชการพลเรือนดีเด่น ประจำปีพุทธศักราช 2560
- ได้รับการคัดเลือกให้เป็น “คนดีกรมบัญชีกลาง” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2561
- ได้รับการคัดเลือกให้เป็น “คนดีกรมบัญชีกลาง” ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2562

ตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบันและสถานที่ทำงาน

ผู้อำนวยการกองการพัสดุภาครัฐ กรมบัญชีกลาง